

szolgálat tisztjeiről is. A dandár harcoló állománya természetesen vette, hogy a legkritikusabb helyzetben is biztosítják az élelem-, fegyver- és lőszer-utánpótlást. Ezt igen sokszor csak harc árán lehetett megteremteni. A hadtápfőnököknek harccsoportot kellett szerveznie gépkocsivezetőkből, szakácsokból, kommandáns alegységek tagjaiból, akik nemcsak megvédték az ellenséges területen a hadtápot, hanem kitörést is képesek voltak végrehajtani, néha „kölcsonkapott” harckocsi támogatásával.

A *biztosítás, illetve annak figyelmen kívül hagyása* a szerzőnek talán legérdekesebb megállapítása. A harckocsi egységek előljáró parancsnokuktól a háború második szakaszában például azt a feladatot kapták, hogy törjék át az ellenség védelmét, azt kimélyítve semmisítsék meg az ott található erőket, megkerülés, bekerítés vagy más manőver végrehajtása után védelemben várják be a főerők

beérkezését. Amikor a harckocsi egység az ököl, illetve az ék szerepét töltötte be, a harcászati szabályzattal ellentétben nem volt szokásos tájékozódni a szárnyak biztosításáról, nem kellett keresni minden áron a kapcsolatot a szomszédokkal, sokszor a kiküldő magasabb egységekkel sem volt biztosított az összeköttetés. A harckocsi egység tudta, hogy az ellenséget üldöznie kell, azt meg kell semmisítenie és bízott abban, hogy a magasabb parancsnokság nem fog megfélemlézni róla.

Dragunszkij vezérezredes munkájában kitűnő érzékkel emeli ki a harcoknak azokat a mozzanatait, amelyek legalkalmasabbak a páncélos fegyvernem hősi küzdelmeinek bemutatására. A könyvben leírt események 1941. június 21-től Prága felszabadításáig ívelnek. Dragunszkij és csapatai számára Berlin után Prágában kezdődik a béke.

Windisch Aladárné

DR. FELKAI DÉNES

MOZGALMAS ÉLET

(Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1979. 178 o., 30 tábla)

Dr. Felkai Dénes „Mozgalmas élet” című műve a szerző életútját a történelem alakulásának sodrában, folyamatában mutatja be. Az elmúlt közel fél évszázad nagy történelmi eseményeire utalva megtudjuk, hogyan reagált, mint fiatal értelmiségi, az emberiség, a magyar nép és más nemzetek életét formáló történelmi eseményekre, hogyan fejlődött és vált a munkásosztály, a társadalmi haladás ügyének harcosává.

A könyvből kitűnik, hogy a szerző „mozgalmas” — tegyük hozzá következetesen osztályharcos — élete ifjú korától kezdve az érzelmi kötődöttség mellett az értelmi elkötelezettségen alapult, amely a legnehezebb, a legbonyolultabb helyzetben is képessé tette arra, hogy döntéseiben mindenkor vállalva a nehézségeket, egyéni sorsát, életét, a társadalmi haladás, a magyar nép igaz ügyének szolgálatába állítsa.

A szerző mozgalmas életét, tevékenységét a munkásosztályhoz való ragaszkodás, hazájának szeretete, a proletár internacionalizmus eszméje, a marxizmus-leninizmus tanításainak cselekvő elfogadása vezérelte. Mint ifjú orvosstanhallga-

tát a magyar- és az olaszországi valóság, majd mint orvos lett felnőtté a spanyol-, a francia-, a németországi tapasztalatok, a második világháború, az önként vállalt szovjet hadifogság és az azt követő nagy történelmi változások nevelték, formálták internacionalistává, hazája, népe felemelkedéséért küzdő harcosává, kommunistává.

A szerző könyvéből egy olyan életutat ismerünk meg, amelyet többé az élet, a gyökeresen megváltozott nemzetközi és magyarországi viszonyok nem produkálhatnak. De életútja mégis követendő példa az elvi elkötelezettség, elkötelezettség, a munka szeretete, az áldozatvállalás, a forradalmi hit, optimizmus tekintetében.

A „Mozgalmas élet” nevel és ismereteket nyújt. Nevel mindenekelőtt proletár internacionalizmusra, szocialista hazafiságra, a munkásosztály, a szocializmus iránti elkötelezettségre, marxista történelemszemléletre, objektívitásra, a nehézségek vállalására, bonyolult helyzetekben történő eligazodásra, s arra, hogy az elvi következetesség és az ismer-

reték mindenkori követelményeknek megfelelő bővítése feltétele a helytállásnak, a vállalt feladatok teljesítésének. A könyv jelentős ismereteket közöl az adott történelmi események objektív leírásával, elemzésével, a külügyi szolgálat, a nemzetközi kapcsolatok jobb megismerésével, de különösen a Magyar Néphadsereg 1945—1948 közötti időszakára eddig kevésbé ismert eseményeinek feltárásával.

Már eddig is több könyv, tanulmány jelent meg a Magyar Néphadsereg történetének 1945—1948 közötti időszakáról. A szerző segíti a proletárdiktatúra hadserege előtörténetének mélyebb, alaposabb megismerését. Olyan tényeket tár fel történelmi hitelességgel, objektivitásával, amelyek meggyőzően bizonyítják egyrészt, hogy a hadsereg jellege — a meglévő belső ellentmondásai ellenére — 1945—1948 között adekvát volt a hatalom jellegével, s a hatalom jellegében fokozatosan bekövetkezett pozitív változásoknak megfelelően fejlődött. Másrészt, hogy a hadsereg a hatalomért folytatott harc időszakában nem válhatott és vált a reakció eszközévé, lényegében a MKP politikai célkitűzéseit, a munkásosztály kizárólagos hatalmának kivívását, a proletárdiktatúra győzelmét segítette. Ebben — egyéb más tényezők mellett — jelentős szerepe volt annak a világnézeti nevelő munkának, nevelőtiszti intézménynek, amelyet az MKP vezető szervei, vezetői útmutatásainak megfelelően a szerző közvetlenül irányított. Az a világnézeti nevelőmunka, amely a hadseregben ebben az időben folyt, biztosította a hatalom jellegének megfelelő eszmei-politikai-erkölcsi színvonalat, és nem lebecsülendő számú kádert nevelt a hadseregnek, más fegyveres testületeknek, a pártnak, a társadalomnak.

A Szerző jelentős szerepet vállalt a politikai tisztképzés megszervezésében, mint a Petőfi Nevelőtiszti Akadémia első parancsnoka. Ő avatta fel a Petőfi Akadémia első politikai tiszteit 1949. június 29-én. Hazánk felszabadulás utáni történetében először fordult elő, hogy alapos marxista—leninista politikai és katonai képzést kapott politikai tiszteket avattak és bocsátottak a proletárdiktatúra hadseregévé fejlődött néphadseregünk rendelkezésére. A szerző vezetése alatt álló Petőfi Akadémia oktató-nevelő munkájának hatékonyságát is dicséri, hogy az elsőként avatott politikai tisztek döntő többsége harminc év után is becsülettel helytáll a hadsereg és a társadalmi élet különböző területein.

A szerző a továbbiakban történelmi hitelességgel mondja el életének alakulását, a személyi kultusz eluralkodása, a revizionizmus előretörése, az ellenforradalom, a szocialista konszolidáció és az ezt követő szocialista építés éveiben, egészen 1974 áprilisáig, nyugállományba vonulásáig. Ebből kiderül, hogy az 1956 előtti politikai légkör szele őt sem kerülte el. Az 1950-es évek elején a Magyar Néphadsereg Egészségügyi Csoportfőnöke, 1953 júliusától a Honvéd Egészségügyi Tudományos Kutatóintézet parancsnoka. 1956. október 4-vel saját kérésére válik meg a hadseregtől. Ezután külügyi szolgálatot teljesít 1963-ig, majd az Egészségügyi Minisztérium nemzetközi kapcsolatok főosztályának vezetője lett. A Magyar Néphadsereg egészségügyi szolgálatában, valamint az Egészségügyi Minisztériumban kifejtett tevékenységével elévülhetetlen érdemeket szerzett a hadsereg egészségügyi ellátásának, valamint a magyar egészségügy nemzetközi kapcsolatainak fejlesztése terén.

Zsellér József